

rum, tanquam per singulare organum ea incoare,
& perficere, eaq₃ perfecisse, quæ per alios mille
quantumvis potentes, doctos, & felices, perficere
noluit, atq₃ unum Lutherum res diuinæ eo ani-
mo, spiritu & successu tractasse, explicasse, fun-
dasse & propagasse, quo alijs, quantumvis clari &
eruditionis nomine insignes, vix exordium ali-
quod facere potuissent, aut si quod fecissent, in me-
dio illud reliquissent imperfectum, absterriti metu
periculorum noxi ærgoboliorum in hac vita. Ha-
buit ille suos diuinitus sibi datos synergos, quorum
laboribus nihil omnino detractum volumus, sed
idem, quod illi confessi sunt semper, affirmamus.
Unum nempe Lutherum fuisse nostra etatis Mo-
sen, cuius ductu etiam ceteris pijs animis, spiritus,
& successus datus est, & sine quo, ut sumus homi-
nes, facile ardor deferbuisset, nec res tantæ pro-
gressæ fuissent eò, quò Deus per electum hoc, vege-
tum, & alacre, viuum, & imperterritum suum
organum deducere illas voluit. Nec vero hic
nobis vlla contentione cum ijs opus est, qui extra
navigationem constituti, in portu & ripa specta-
tores sunt, ac etsi ipsi parum aut effecerint, aut
prætent, vix gustando paroxysmorum micam pro
Veritate Verbi diuini: tamen censores sunt ca-
tholici, & indicare de omnium conatibus, sudori-
bus & periculis, & de ipsius Spiritus Sancti acti-
onibus non verentur, non tantum equiparari He-
roibus illis nostris, sed eminentiores quoq₃ videri
volentes.